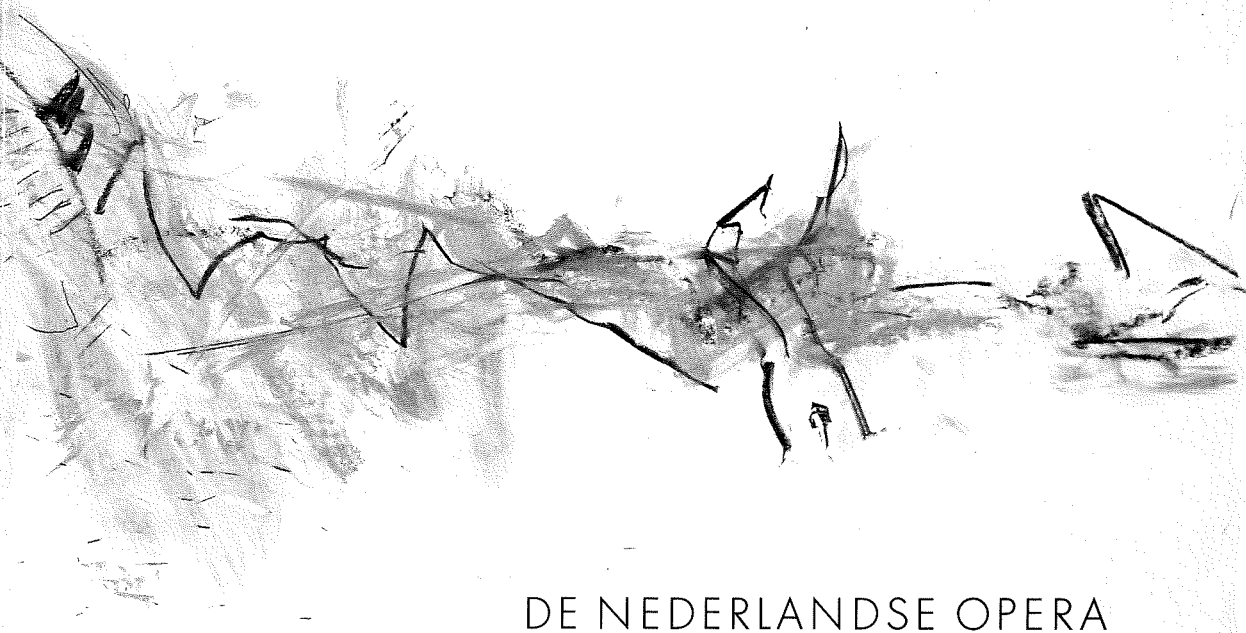

DE MATERIE

LOUIS ANDRIESSEN

ROBERT WILSON

DE NEDERLANDSE OPERA

De Materie

Louis Andriessen
en
Robert Wilson

Libretto
Louis Andriessen
en
Robert Wilson

Wereldpremière
Het Muziektheater, Amsterdam, 1 juni 1989

DE NEDERLANDSE OPERA

Louis Andriessen

en

Robert Wilson

© 1989

Muzikale leiding

Reinbert de Leeuw

Regie

Robert Wilson

Decorontwerp

Robert Wilson

Kostuumontwerp

Frida Parmeggiani

Lichtontwerp

Jennifer Tipton en Robert Wilson

Choreografie

Suzushi Hanayagi

Geluid

Kees Koeman

Première

Het Muziektheater, Amsterdam 1 juni 1989

Volgende voorstellingen

4, 6, 9, 11, 14 en 17 juni 1989

Danstheater aan 't Spui, Den Haag

20 juni 1989

Rotterdamse Schouwburg 24 juni 1989

De Materie wordt gepresenteerd in het kader
van het Holland Festival

Gorlaeus

James Doing

Hadewijch

Wendy Hill

Danseres/spreekster

Beppie Blankert

Madame Curie

Marjon Brandsma

Bewegingsgroep

Carola Baaij

Jürgen Bamberger

Annemarie Blom

Mendel de Boer

Sylvia Broers

Janine Ceulemans

Merritt Chance

Willem Gomes

Steve Goudkuil

Leslie Hoek

Michael Matthews

Jet van der Meij

Juan Muñoz Valdez

Conrad van de Weetering

De Materie

Koor

Leden van het Nederlands Kamerkoor:

David Barick

Yvonne Benschop

Barbara Borden

Jetse Bremer

Robert Coupe

Ananda Goud

Claron McFadden

Hans Pootjes

Instudering koor

Huub Kerstens

Materie-orkest

Assistente van de regisseur

Ann-Christin Rommen

Assistente van de decorontwerper

Vera Dobroschke

Assistente van de kostuumontwerpster

Lia Doornekamp

Assistenten van de belichtingsontwerper

Mary Lou Geiger

Clay Shirky

Met dank aan **Wolfgang Wiens** voor zijn
dramaturgische bijdrage

Avondregie

Walter van der Kaaij

Repetitoren

Bauke van der Meer, Peter Poliakine,

Antonio Rosa

Regie-assistenten

Walter van der Kaaij, Flora Verbrugge

Voorstellingsleiders

Roel Bolhuis, Ruud Rockx, Dein Schmidt

Productieleider

Ed Beentjes

Coördinator orkest

Josée Voormans

Decors, rekwisieten, belichting, kostuums, pruiken,
grime en geluidstechniek vervaardigd en verzorgd
door de

Technische Organisatie Muziektheater

Korte inhoud

De Materie bestaat uit vier zelfstandige werken, die elk ongeveer vijftientig minuten duren.

Elk deel gaat over een manier waarop de geest omgaat met de materie. De historische voorbeelden waaraan wordt gerefereerd, zijn op één na afkomstig uit de Nederlandse cultuur.

Deel 1

Na de hamerende orkestinleiding zet het koor (acht versterkte zangsolisten in het orkest) in met twee fragmenten uit het Plakkaat van Verlatinge, het officiële stuk uit 1588 waarin de trouw aan de Spaanse koning wordt opgezegd en de eerste Republiek der Verenigde Nederlanden wordt uitgeroepen.

Daarna volgt een uitgebreide tekst over de scheepsbouw, een belangrijke activiteit in de zich snel ontwikkelende republiek.

Rond de achttiende minuut verschijnt Gorlaeus (tenor) ten tonele. Begeleid door het koor dat de scheepsbouwteksten zingt, zet hij uiteen dat de materie uit ondeelbare kleinste deeltjes bestaat; wat nu wetenschappelijk juist blijkt te zijn, maar toen, omstreeks 1600, een revolutionaire, want anti-katholieke theorie was. Gorlaeus kan als een van de eerste atoomfysici worden beschouwd.

Deel 1 eindigt met de hamerslagen van het begin. Het koor somt de gereedschappen van de scheepstimmerman op.

Deel 2, Hadewijch

Dit deel bestaat uit een grote sopraansolo aria met orkest. De tekst, het Zevende Visioen van de 13de-eeuwse mystieke dichteres Hadewijch, is een wonderlijke mengeling van religieuze mystiek en erotiek: 'Daarna quam Hi selve te mi ende nam mi altemale in Sine arme ende dwanc mi ane Hem...'

Het stuk begint met een lange, langzame orkestinleiding. Na het nerveuze eerste deel van de tekst gaat het geleidelijk over in het ingetogen, langzame slot.

Deel 3, De Stijl

Dit deel gaat over Mondriaan en De Stijl. Het koor zingt teksten van M.H.J. Schoenmaekers over 'de volstrekt rechte lijn'. De muziek verwijst hier naar het genre van de lichte muziek. Na een hoogtepunt speelt een pianist een boogie-woogie. Een danseres haalt herinneringen op aan Mondriaan (ze spreekt de tekst ritmisch uit op de maten van de boogie-woogie) en vertelt hoe verzot Mondriaan op dansen was.

Daarna vervolgt het koor de tekst van Schoenmaekers.

Het stuk eindigt met lange akkoorden, die Deel 4 al aankondigen.

Deel 4

Het begin van Deel 4 bestaat uit uiterst kale akkoorden. Langzaam ontwikkelt de muziek zich tot een statig soort Pavane. Na een kwartier zet het koor in met fragmenten over dood en liefde uit sonnetten van Willem Kloos: 'Droom-schoone dood en onsterflijk verlangen...'

Tegen het eind komen de beginakkoorden terug. Madame Curie komt op. Zij spreekt over haar gestorven man die ze smartelijk mist, en over haar wetenschappelijk werk.

Met de vier akkoorden die de muzikale basis vormen van het hele werk, eindigt dit laatste deel.